

Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 16.01.2003 г. за свидетелствата за правоспособност на авиационния персонал

[линк към консултацията](#)

Информация

Откриване / Приключване: 09.07.2024 г. - 08.08.2024 г. Неактивна

Номер на консултация: #10441-K

Област на политика: Архив - Транспорт

Тип консултация: Акт на министър

Вносител: Министерство на транспорта и съобщенията

Тип носител: Национално

1. Причините, които налагат приемането на предложения проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1, са следните:

На първо място, предлагат се изменения в чл. 426 от Наредба № 1, поради липсата на изискване до този момент за наличието на притежаван авиационен опит от лицата, които кандидатстват за издаване на свидетелство за правоспособност на координатор по търсене и спасяване. Съгласно действащата разпоредба на чл. 426, ал. 1, т. 3 от Наредбата, за издаване на такова свидетелство се изисква само кандидатът да притежава свидетелство за правоспособност на ръководител полети или за правоспособност на пилот или сертификат за преминато основно обучение на координатор по търсене и спасяване. Съществуващият текст дава възможност за придобиване на свидетелство за правоспособност на координатор по търсене и спасяване само със сертификат за преминато основно обучение на координатор по търсене и спасяване, без наличие на основни познания в областта на авиацията.

С предложената редакцията на чл. 426, ал. 1, т. 2 от Наредба № 1, за да се придобие свидетелство за правоспособност на координатор по търсене и спасяване, досегашното изискване кандидатът да притежава „свидетелство за правоспособност на ръководител полети или за правоспособност на пилот“ се заменя с изискване кандидатът да притежава „професионален опит като ръководител на полети или пилот, или шурман-летец, независимо дали този опит е придобит в гражданската или военната авиация“. Така формулирано предлаганото ново изискване ще позволи и на

лица с опит като ръководители на полети, пилоти и шурман-летци от военната авиация да кандидатстват за издаване на свидетелство за правоспособност на координатор по търсене и спасяване. По този начин съществено се разширява кръгът от лица, които могат да кандидатстват за получаване на посоченото свидетелство.

Изискването за професионален опит в авиацията за издаване на свидетелство за правоспособност на координатор по търсене и спасяване цели да се гарантира наличието на компетентност по основни авиационни познания, необходими на координаторите по търсене и спасяване при изпълнение на служебните им задължения. Тези познания са свързани със стандартите и процедурите за управление на въздушното движение, стандартите и процедурите, които пилотите следват при обявена аварийна фаза „Бедствие“, технически характеристики и способности на въздухоплавателни средства и др. Въвеждането на изискване за професионален опит в авиацията ще гарантира по-високо ниво на безопасност и ефективност при изпълнение на дейностите по координация при авиационни произшествия.

С изменението на текста на чл. 426, ал. 1, т. 2 от Наредба № 1 се препятства възможността за издаване на свидетелство на кандидат, притежаващ само сертификат за преминато основно обучение за координатор за търсене и спасяване. В допълнение в предложената редакция на чл. 426, ал. 1, т. 2 и с цел яснота се посочва, че няма значение дали професионалният опит е придобит в гражданската или военната авиация. Предложената редакция отчита обстоятелството, че ръководителите на полети, пилотите и шурман-летците от военната авиация също притежават опит, знания и умения в авиацията, но не попадат в регулаторния режим, приложим към гражданската авиация, поради което посочените лица от военната авиация не притежават свидетелства на ръководител на полети и на професионален пилот.

По отношение на изискуемото ниво за владееене на английски език в действащата разпоредба на чл. 426, ал. 1, т. 2 се предлага изискването за владееене на английски език да отпадне като задължително условие при кандидатстване за свидетелство за правоспособност на координатор по търсене и спасяване. С предложението чл. 426, ал. 3, т. 2 се предвижда нов вид разрешение, което да се вписва в свидетелството за правоспособност - SAR-EN. С това разрешение неговият притежател ще има компетенции да изпълнява дейност по търсене и спасяване и на английски език. Изискванията за придобиване на разрешение към свидетелството за правоспособност - SAR-EN, са предложени в нов чл. 428а. С предложението нов текст в чл. 428а, ал. 1, т. 1 се предвижда намаляване на изискването за ниво на владееене на английски език до ниво не по-ниско от B1 от общата европейска езикова рамка. Предложението е в пълно съответствие с препоръка 2.3.4. от Анекс 12 на Чикагската конвенция (RCC personnel involved in the conduct of radiotelephony communications should be proficient in the use of the English language). Действащото понастоящем изискване за владееене на ниво, не по-ниско от B2, се явяваше завишено, поради обстоятелството, че дейностите по координация при авиационни произшествия при

използване на радиотелефонна комуникация предполагат основно използване на прости изречения и радио-телефонна фразеология на английски език.

С новата ал. 3 към чл. 426 се пояснява какви компетенции удостоверяват разрешенията, които подлежат на вписване в свидетелството за правоспособност на координатор по търсене и спасяване, а именно: „разрешение за координация по търсене и спасяване в координационния център“ (SAR-CC) и „езиково разрешение за координатор по търсене и спасяване в координационен център“ (SAR-EN). Чрез този подход се постига яснота по отношение правоспособността за изпълнение на дейността по координация по търсене и спасяване в координационен център, както и възможност за съответния служител да изпълнява тази дейност и на английски език, при възникване на такава необходимост и при притежаване на такава разрешение, и се конкретизират видовете разрешения, които могат да се вписват в свидетелството. С предложената промяна се въвежда изискването за две разрешения, като първото е задължително (SAR-CC), а второто (SAR-EN) е допълнително, като може да се придобие след притежание на първото.

Предлага се изменение на разпоредбата на чл. 427, ал. 1 от Наредба № 1. Досегашният текст на чл. 427, ал. 1, т. 1 - т. 3 създава неяснота по отношение на валидността на свидетелството, ако в същото не са вписани и трите вида разрешения. Описаните в действащите т. 2 и т. 3 на чл. 427, ал. 1 разрешения SAR-pl и SAR-sh са неприложими, предвид факта, че координация по търсене и спасяване на място съгласно действащото законодателство се осъществява от длъжностни лица, които не са авиационен персонал. Съгласно чл. 5, ал. 2 от Наредба № 12 от 11 септември 2020 г. за системата за търсене и спасяване при авиационно произшествие (Наредба № 12): „координирането на дейностите и управлението на операциите по търсене и спасяване в района на авиационно произшествие се осъществяват от ръководител на операцията на място“. В ал. 1 на същия член се дава пояснение относно това кой е ръководител на операцията на място, а именно това е „ръководител на операцията на място, определен в Националния план за търсене и спасяване при авиационни произшествия (НПТСАП) в зависимост от конкретния сценарий (открито море, суша, воден басейн, териториални води и др.)“. Съгласно т. 8.3.1. от НПТСАП за сухоземната част ръководител на операцията на място е „държавен служител от органите за пожарна безопасност и защита на населението с най-висока длъжност, намиращ се на мястото на произшествието, в чиито длъжностни задължения е включено управлението на силите и средствата“. Видно от текстовете ръководители на операцията на място се явяват органите за пожарна безопасност и защита на населението (ПБЗН), които обаче не са авиационен персонал, поради което не следва да попадат в обхвата на Наредба № 1. Съгласно т. 8.3.2. „Координация на операция по море“ от НПТСАП „операцията в района на авиационното произшествие по море се ръководи от ръководител на място, посочен от координационния център за търсене и спасяване при авиационно произшествие, съгласувано с морския координационен център за търсене и спасяване и съгласно План за операциите по търсене и спасяване“. В съответствие с морското право всеки кораб в близост до произшествието е длъжен да се включи в операцията по търсене

и спасяване, което означава, че на практика всеки капитан на кораб (независимо от националност) е възможно да бъде определен за ръководител на място, който да осъществява координацията по търсене и спасяване на място.

В чл. 32, т. 5 от Закона за защита при бедствия е предвидено, че „ръководителят на операциите при провеждане на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи има право да създаде щаб на ръководителя на операциите с представители на участващите екипи от единната спасителна система“. В девето тире на т. 7.1.4. от НПТСАП е посочено, че щабът „поддържа постоянна комуникация с временния оперативен щаб (ВОЩ), в случай че има формиран такъв от органите на МВР“. Оперативният щаб е временен орган, който обикновено се сформира от ръководителя на операцията на място и неговите функции са да подпомага дейността на ръководителя на операцията на място.

Във връзка с горното се предлага отмяна на текстовете в чл. 427, т. 2 и т. 3, като се отчита обстоятелството, че длъжностните лица, които извършват координация на място и координация в щаб са органите за ПБЗН и членовете на морски екипажи, а същите не са авиационен персонал.

С предложените промени в разпоредбата на чл. 427 се въвежда изискването за две разрешения към свидетелството на координатор по търсене и спасяване, като първото е задължително (SAR-CC), а второто (SAR-EN) е допълнително, като може да се придобие след притежание на първото. Основна предпоставка за валидност на цялото свидетелство се явява притежаването на SAR-CC. Промяната оказва въздействие и е във връзка с чл. 428 от Наредба № 1 за придобиване на разрешение SAR-CC, съгласно който е поставено изискване за успешно преминато обучение на работното място за придобиване на разрешение към координационен център, което се провежда от прекия ръководител и по програма, одобрена от ГД ГВА, а не успешно премината проверка за компетентност, както е по досегашните изисквания. Целейки ясно разграничение между двата вида разрешение, които се вписват в свидетелството, а именно SAR-CC и SAR-EN, в чл. 428, ал. 1 след думата „разрешение“ се добавя „SAR-CC“.

Проверката за компетентност като механизъм се запазва като способ за поддържане на вече получено разрешение SAR-CC, а не като първоначално условие за вписване на разрешение.

В чл. 428 се предлагат изменения и допълнения, въвеждащи допълнително обучение на работното място, като задължително изискване за получаване на разрешение SAR-CC. С предложените разпоредби ще се гарантира, че кандидатът за вписване на разрешение е преминал обучение, след първоначалното обучение, по време на което специфичните теоретични знания за определено работно място се научават от обучаемия, чрез прилагане на различни методи, които развиват определени умения. Отчетено е обстоятелството, че за всяко определено работно място е необходимо допълнително обучение, и въвеждане на това изискване ще гарантира, че кандидатът е обучен и подготвен за изпълнение на неговите конкретни задължения на конкретното работно място. Новият текст обективира изискванията за поддържане на компактността по отношение на разрешението SAR-CC, което

разрешение е основополагащо за гарантиране правоспособността на координатора, компетентно да изпълнява своите функции по координация при авиационни произшествия.

Създава се нов чл. 428а, ал. 1 и ал. 2 в Наредба № 1. В него се посочват критериите, които следва да бъдат изпълнени за вписване на разрешение SAR-EN, както и механизъм за възстановяване на валидността му при загуба на валидност на свидетелството.

Текстът е в съответствие с препоръка 2.3.4. от Анекс 12 на Чикагската конвенция, като с обособяване на изискването за владение на английски език като отделно разрешение се предоставя възможност изискването да бъде адресирано към конкретен персонал в координационен център, който е ангажиран с радиотелефонна комуникация на английски език съгласно съответната длъжностна характеристика. По този начин езиковото разрешение не е задължително за издаване на свидетелство на координатор по търсене и спасяване и за вписване на разрешение SAR-CC, т.е. няма да рефлектира върху валидността на свидетелството на персонал в координационен център, в чиито задължения не влиза радиотелефонна комуникация на английски език. С ал. 2 на чл. 428а се обвързва валидността на езиковото разрешение с валидността на разрешението SAR-CC, което е основно. Текстът е в синхрон с предложените изменения на чл. 427.

С параграф 5, с който се създава т. 44 от Допълнителните разпоредби на Наредба № 1, се цели синхронизиране на термините в две различни наредби – Наредба № 12 от 11 септември 2020 г. за системата за търсене и спасяване при авиационно произшествие и настоящата Наредба, като се уеднаквява смисълът относно термина „лиценз“, използван в чл. 24 от Наредба № 12 и терминът „свидетелство“. Предложеният текст има за задача да премахне възможността за двойствено тълкуване на използваните термини.

2. Цел:

С предложения проект на акт се цели оптимизиране на изискванията и процесите по издаване на свидетелства на координатори по търсене и спасяване при авиационни произшествия. За изпълнението на целите се предвиждат следните основни промени:

- с чл. 426, ал. 1, т. 2, като изискване за издаване на свидетелство за правоспособност на координатор по търсене и спасяване, се въвежда наличието на професионален опит. Изискуемият професионален опит гарантира, че тези лица притежават минимумът специфични знания, умения, както и практическа подготовка, за да изпълняват надлежно своите задължения. С въвеждането на изискването за опит като „щурман-летец“ се разширява кръгът на лицата, които могат да изпълняват възложените функции, но без това да се отразява негативно на нивото на компетентност на координаторите по търсене и спасяване, тъй като щурманите-летци притежават достатъчно висока степен на квалификация и необходимата професионална подготовка;

- целта на изменението в чл. 428, ал. 1, т. 1, а именно въвеждането на изискване за преминаване на обучение след първоначалното обучение, е да бъдат придобити специфични теоретични знания и практически умения, които са относими към дейността на точно определен координационен център и касаят само него;
- със създаването на новата разпоредба чл. 428а, ал. 1, т. 1 се цели оптимизиране на изискването за ниво на владеене на езика съобразно приложимите критерии на ИКАО за този вид дейност, които не изискват толкова висока степен, каквато е ниво В2 (досегашният текст на чл. 426, ал. 1, т. 2) от общоевропейската езикова рамка. Ниво на владеене на английски език В1 е напълно достатъчно за изпълнение на конкретните служебни задължения. Друга цел, която се постига с предложеното изменение, е разширяване на кръга на лицата, които могат да заемат длъжността, без това да се отразява негативно на качеството на работата;
- с въвеждането на нова т. 44 в допълнителните разпоредби, се цели уеднаквяването на използваната терминологията, отнасяща се до компетентността на персонала. Това е наложително, тъй като в чл. 24 от Наредба № 12 от 11 септември 2020 г. се борава с термина „лиценз“, докато в същия смисъл Наредба № 1 от 16 януари 2003 г. борава с термина „свидетелство“. Използването на два различни термина за означаването на един и същ индивидуален административен акт води до объркване, поради което е избран подходът за тяхното уеднаквяване, чрез формулирането на нарочна допълнителна разпоредба.

3. Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба.

За прилагането на Наредба № 1 не са необходими финансови или други средства и тя няма да окаже въздействие върху държавния бюджет.

4. Очаквани резултати от прилагането на проекта на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1:

Очаква се приемането на предложения нормативен акт да има значително положително въздействие върху ефективността на дейностите по прилагането му, които са свързани с предоставяне на възможност за качествено, компетентно и навременно изпълнение на дейностите, свързани с координация по търсене и спасяване.

5. Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз.

С проекта на наредба не се въвеждат изисквания на европейското законодателство, поради което не се налага изготвяне на справка за съответствие с европейското право.

На основание чл. 26, ал. 3 и ал. 4 от Закона за нормативните актове проектът на наредба и докладът към него са публикувани на интернет страницата на Министерството на транспорта и съобщенията и на Портала за обществени консултации, като на заинтересованите лица е предоставен 30-дневен срок за предложения и становища по проекта.

Лице за контакт: Светлин Начков Старши юриконсулт Отдел „Правни дейности“ ГД
„Гражданска въздухоплавателна администрация“ E-mail: snachkov@caa.bg Тел.:
02/937 10 29

Отговорна институция

Отговорна институция

Министерство на транспорта и съобщенията

Адрес: София, София , ул. Дякон Игнатий № 9

Електронна поща: mail@mtc.government.bg

Документи

Пакет основни документи:

[Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 16.01.2003 г. за свидетелствата за правоспособност на авиационния персонал - вер. 1.0 | 09.07.2024](#)

[Мотиви към Проекта на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 16.01.2003 г. за свидетелствата за правоспособност на авиационния персонал - вер. 1.0 | 09.07.2024](#)

[Справка за отразяване на предложенията и становищата - вер. 1.0 | 11.09.2024](#)

Консултационен документ:

Справка становища:

Коментари

История

Начало на обществената консултация - 09.07.2024

Приключване на консултацията - 08.08.2024

Справка за получените предложения - 11.09.2024

[Справка за отразяване на предложенията и становищата](#)